

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego

1. Dokumenty określające przedmiotowy system oceniania

- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych;
- Program nauczania języka polskiego w klasach IV – VI szkoły podstawowej Ewa Horwath, Anita Żegleń „Słowa z uśmiechem”; w pracy dydaktycznej wykorzystywane są materiały dydaktyczne, diagnostyczne, rozkłady i kryteria oceniania opracowane przez wydawnictwo WSiP.
- Statut SP nr 1 w Biłgoraju

2. Cele przedmiotowego systemu oceniania

- Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
- Niesienie pomocy uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju.
- Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
- Dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia.
- Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno - wychowawczej.

3. Zasady PSO

1. Każdy nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania. Wskazane jest powtórzenie tych czynności na początku II semestru.
2. Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, powinien pisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

3. Za prace klasowe uważane są wypracowania klasowe, sprawdziany gramatyczne, różnego rodzaju testy - zapowiadane z 1-tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli. Spisywanie (ściąganie) na sprawdzianach, testach jest jednoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
4. Wszystkie sprawdzone przez nauczyciela prace klasowe muszą być podpisane przez rodzica/prawnego opiekuna.
5. Dwa razy w semestrze uczeń może zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji, nie podając przyczyny. Nie dotyczy to lekcji, na których nauczyciel zaplanował sprawdzian.
6. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna.
7. Prace domowe, szczególnie wypracowania, powinny być wykonywane w terminie. Ich brak nauczyciel odnotowuje w dzienniku i wyznacza nowy termin. W przypadku ponownego niedotrzymania terminu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
8. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Warunkiem jest aktywna obecność na lekcjach lub usprawiedliwiona dłuższa nieobecność.
9. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od 3 do 7 dni (w zależności od długości absencji).
10. Prace klasowe są obowiązkowe. Jeśli uczeń z uzasadnionych przyczyn nie był na pracy klasowej, powinien napisać ją w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
11. Wszystkie prace pisemne są archiwizowane przez rok; uczeń lub rodzic / opiekun mają prawo wglądu do tych prac.
12. Uczeń, który został laureatem Wojewódzkiego lub Rejonowego Konkursu Języka Polskiego, laureatem lub finalistą konkursu ogólnopolskiego otrzyma z końcem roku ocenę celującą z języka polskiego. Tryb ustalania śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej, zasady informowania

o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej, tryb ustalania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz inne zagadnienia, nieuwzględnione w PSO, realizowane są zgodnie z zapisami Wewnętrznego Oceniania zawartego w Statucie Szkoły.

- 13.** Ocenę śródroczną i roczną ustala się na podstawie ocen bieżących z podstawowych umiejętności: odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji, analizy i interpretacji tekstów kultury oraz tworzenia wypowiedzi.

4. Co podlega ocenie na języku polskim?

Ocenie podlegają:

- sprawdziany pisemne (prace klasowe , sprawdziany, testy, kartkówki, dyktanda);
- praca ucznia na lekcji (aktywność, praca w grupie);
- samodzielna praca domowa ucznia (pisemna praca w zeszycie przedmiotowym i zeszycie ćwiczeń);
- wypowiedzi ustne: odpowiedzi na pytania, opowiadanie;
- wypowiedzi pisemne: odpowiedzi na pytania, rozwiązywanie ćwiczeń, redagowanie tekstów użytkowych i form wypowiedzi przewidzianych programem nauczania;
- recytacja z pamięci (wiersz i proza);
- czytanie;
- zeszyt ćwiczeń (poprawność merytoryczna wykonanych ćwiczeń oraz staranność)
- zeszyt przedmiotowy (poprawność merytoryczna prac pisemnych, ćwiczeń językowych i gramatycznych, systematyczność, estetyka)

5. Sposoby oraz częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów

- Odpytywanie bieżące – w miarę możliwości na każdej lekcji.
- Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń - według uznania nauczyciela.
- Prace klasowe (np. pisanie własnego tekstu, czytanie ze zrozumieniem) - minimum 2 razy w semestrze
- Sprawdziany gramatyczne - po każdej większej partii materiału.

- Dyktanda – co najmniej 2 w semestrze.
- Testy lub sprawdziany ze znajomości treści lektur – przynajmniej 2.
- Kartkówki - z bieżącego materiału - według uznania nauczyciela.
- Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń - przynajmniej raz w semestrze.
- Recytacja wiersza/ fragmentu prozy – przynajmniej 1 raz w semestrze
- czytanie tekstu – przynajmniej raz w semestrze

6. Skala ocen

- Zgodnie z WSO stosuje się skalę ocen od 1 do 6 .
- W celu dokładniejszego pokazania jakości pracy ucznia dopuszcza się przy ocenach częściowych plusy (+) i minusy (-), zwłaszcza w sprawdzianach
- Na koniec roku wystawia się ocenę bez znaku (+), (-).
- Ponadto znakiem plus (+) oceniana jest na bieżąco aktywność ucznia na lekcji. Pięć znaków plus (+) równa się ocenie bardzo dobrej (5).
- Brak przygotowania do lekcji zaznaczany jest minusem (-). Trzy minusy w rubryce "braki" równają się jedynie, przy czym nie jest to ocena wiedzy czy umiejętności, lecz jedynie informacja o pilności ucznia.
- Nieoddanie w terminie pracy zaznaczane jest w dzienniku kółeczkiem, w które wpisywana jest później ostateczna ocena. Nieoddanie w terminie nie wpływa na ocenę pracy, o ile nauczyciel wyznaczył dodatkowy termin.

7. Kryteria oceniania

Ustala się następujące kryteria wystawiania stopni częściowych oraz klasyfikacyjnych (uczeń otrzymuje stopień, którego kryteria jako całość najbliższe jest jego sprawdzonym osiągnięciom):

Stopień celujący (6) - może otrzymać uczeń, który:

- pracował systematycznie, z dużym zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu;
- wykazywał się inwencją twórczą, nie czekając na inicjatywę nauczyciela;
- biegle posługiwał się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy;
- wykazywał się indywidualną pracą wykraczającą poza realizowany program;

- reprezentował klasę, szkołę w konkursach przedmiotowych np. w polonistycznym, ortograficznym, recytatorskim itp., kwalifikując się do dalszego etapu.

Stopień bardzo dobry (5) - otrzymuje uczeń, który:

- pracował systematycznie z zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu;
- wykazał się wiedzą i umiejętnościami na poziomie ponadpodstawowym (PP), o znacznym stopniu trudności;
- wszystkie zadania wykonywał w terminie.

Stopień dobry (4) - otrzymuje uczeń, który:

- pracował systematycznie na każdej lekcji i w domu;
- opanował umiejętności umiarkowanie trudne, ale i niezbędne w dalszej nauce;
- poprawnie stosował wiadomości, wykonywał nietypowe zadania teoretyczne i praktyczne;
- wykonywał zadania w terminie określonym przez nauczyciela a także uzupełniał ewentualne braki.

Stopień dostateczny (3) - otrzymuje uczeń, który:

- pracował w miarę systematycznie i doskonalił w sobie tę cechę;
- opanował wiadomości i umiejętności z języka polskiego na poziomie podstawowym (P);
- umie zastosować zdobyte wiadomości w sytuacjach typowych, według poznanego wzorca.

Stopień dopuszczający (2) - otrzymuje uczeń, który:

- wykazał się znajomością treści całkowicie niezbędnych w dalszym zdobywaniu wiedzy z języka polskiego;
- wykonywał samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela zadania typowe, wyćwiczone na lekcji, o niewielkim stopniu trudności.

Stopień niedostateczny (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności elementarnych, a stwierdzone braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z języka polskiego;
- nie umie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela

Szczegółowe wymagania przedmiotowe z języka polskiego w poszczególnych klasach znajduje się u nauczyciela i w bibliotece szkolnej. W każdej chwili można się z nimi zapoznać.

8. Ogólne zasady sposobu oceniania prac pisemnych oraz ustnych

- **Ocenę ze sprawdzianów ustala się według skali procentowej:**

100% - ocena celująca (6)
86%-99% - ocena bardzo dobra (5)
71%-85% - ocena dobra (4)
50%-70 % - ocena dostateczna (3)
31%-49% - ocena dopuszczająca (2)
0%-30% - ocena niedostateczna (1)

- **Zasady oceniania dyktand**

0 błędów – celujący
1 błąd – bardzo dobry
2 – 3 błędy – dobry
4 – 6 błędów – dostateczny
7 – 8 błędów – dopuszczający
9 i więcej błędów – niedostateczny

Błędem ortograficznym obniżającym ocenę jest pisownia wyrazów niezgodna z zasadami pisowni. Pomyłką zaś to np. przestawienie liter, gubienie liter opuszczanie znaków diakrytycznych, ale tylko wtedy, gdy nie chodzi o różnicowanie głosek. W przypadku kartkówek, dyktand lub innych prac pisemnych - dopuszczalne są inne wielkości w zależności od stopnia trudności pracy i innych czynników. W takim przypadku nauczyciel każdorazowo informuje uczniów o sposobie oceniania i kryteriach ocen.

- **Praca pisemna (praca klasowa i domowa) – różne formy wypowiedzi:**

- zgodność z tematem,
- poprawność merytoryczna,
- stopień rozwinięcia tematu,
- kompozycja,
- poprawność i bogactwo języka,
- poprawność interpunkcyjna i ortograficzna,
- estetyka i przejrzystość zapisu.

Prace mogą być oceniane z uwzględnieniem stopnia realizacji wymienionych kryteriów (recenzja i ocena) lub z zastosowaniem skali punktowej/ procentowej przeliczanej na oceny.

- **Inne prace klasowe:**

- test z zadaniami zamkniętymi,
- sprawdzian wiadomości i umiejętności z pytaniami otwartymi,
- sprawdzian z treści lektury,
- sprawdzian z wiedzy o literaturze lub nauki o języku,
- test polonistyczny,
- test diagnostyczny i podsumowujący.

- **Odpowiedź ustna:**

- znajomość zagadnienia,
- umiejętność kojarzenia różnych informacji i wyciągania wniosków,
- sposób rozumowania,
- poprawność języka i bogactwo słownika,
- rozumienie i stosowanie terminów.

- **Recytacja:**

- znajomość tekstu,
- właściwe tempo mówienia,
- wyraźne mówienie,
- wyraziste mówienie, interpretacja głosowa,
- ogólny wyraz artystyczny.

Ocena zgodnie z realizacją wymienionych kryteriów lub z wykorzystaniem skali punktowej.

- **Samokształcenie:**

- wyszukiwanie i porządkowanie informacji w różnych źródłach,
- wykorzystanie technik multimedialnych,
- korzystanie ze słowników,
- korzystanie z zasobów bibliotecznych.

- **Aktywność na lekcji:**

- zaangażowanie, udział w dyskusji,
- ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanych materiałów,
- zgodność z poleceniem,
- umiejętność pracy indywidualnej i grupowej.

- **Współpraca w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań:**

- ogólne zaangażowanie w pracę grupy,
- bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania,
- stopień wywiązania się z pełnionej funkcji,
- umiejętność współpracy z innymi,
- rozumienie własnej sytuacji w grupie.

- **Praca dodatkowa:**

- osiągnięcia w konkursach szkolnych, rejonowych i wojewódzkich,
- twórczość własna,
- inwencja twórcza, inicjowanie, samodzielność i efektywność w realizacji zadań dodatkowych.

9. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów:

1. Osiągnięcia uczniów odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym ocenami wyrażonymi cyframi w skali 1 – 6;
2. Dodatkowe metody – bez wpisu do dziennika:
 - w zeszycie przedmiotowym lub klasowym - (recenzje prac)
 - opisowe oceny ustne
 - plusy za aktywność na lekcji
 - punkty na sprawdzianach
 - sprawdziany – (ocenie kształtujące)

10. Informowanie o ocenach:

1. O uzyskiwanych ocenach uczniowie są informowani na bieżąco.
2. Wszystkie oceny są jawne i wystawiane według ustalonych kryteriów.
3. Wszelkie pisemne uwagi nauczyciela oraz oceny powinny być podpisane przez rodzica/opiekuna.
4. Uczeń ma prawo zapoznać się z uzasadnieniem ustalonej oceny.
5. Wszelkie sprawdzone i ocenione prace pisemne rodzice/opiekunowie otrzymują do wglądu, co potwierdzają swoim podpisem, a uczeń zobowiązany jest do zwrotu podpisanej pracy w ustalonym terminie.
6. O przewidywanej ocenie semestralnej lub rocznej uczeń informowany jest ustnie na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną.
7. O przewidywanej ocenie niedostatecznej rodzice/opiekunowie ucznia informowani są w formie pisemnej na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną. Za pisemne poinformowanie rodziców odpowiada wychowawca.
8. Tydzień przed radą klasyfikacyjną uczniowie informowani są o rzeczywistych ocenach semestralnych/rocznych.
9. Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen.

11. Poprawa oceny

1. W przypadku otrzymania z pracy klasowej (sprawdzianu, testu) oceny niedostatecznej, uczeń ma prawo do jednorazowej jej poprawy, przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny.
2. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną z pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem - w ciągu 2 tygodni od daty jej otrzymania
3. Poprawa nie dotyczy innych stopni oraz kartkówek.

12. Ewaluacja PSO

1. Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego podlega ewaluacji raz w roku.
2. Informacje zbierane będą:
 - na podstawie wyników prac klasowych,
 - poprzez rozmowy z nauczycielami, uczniami i rodzicami.

13. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ DLA UCZNIÓW O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

1. Uczniowie posiadający orzeczenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej dotyczące kształcenia specjalnego realizują program nauczania danej klasy dostosowany do potrzeb i możliwości ucznia, ograniczony do treści zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

2. Uczniowie posiadający orzeczenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub wskazanie zespołu ds. wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zalecające dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia realizują program nauczania danej klasy dostosowany do potrzeb i możliwości ucznia, ograniczony do treści zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

3. Wobec uczniów, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, opinię Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub wskazanie zespołu ds. wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zalecające dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, nauczyciele stosują metody i formy pracy dostosowane do ich możliwości oraz dostosowują wymagania edukacyjne i zasady oceniania.

4. Dostosowując wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów mających trudności w nauce, należy realizować treści zapisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

5. Formy możliwych dostosowań, np.:

- niewymaganie głośnego czytania przy zaburzonej technice czytania,
- więcej czasu na czytanie tekstów (poleceń, instrukcji), dodatkowe wyjaśnienia
- pozwalanie na korzystanie z książek mówionych czy obowiązkowe poznawanie fragmentów tekstów (przy dłuższych lekturach),
- dzielenie materiału na mniejsze partie,
- wydłużenie czasu na odpowiedź, 13 - formułowanie jasnych, prostych, precyzyjnych poleceń, pytania dodatkowe, unikanie pytań problemowych,
- zapowiadanie odpowiedzi z wyprzedzeniem,
- uwzględnienie zaburzonej grafomotoryki przy ocenie prac pisemnych,

- zróżnicowanie zadań zadawanych do domu, poleceń w czasie lekcji – zmniejszona ilość, stopień, trudność i obszerność zadań,
- utrwalanie materiału i przygotowywanie do prac klasowych w czasie dodatkowych konsultacji,
- dostosowywanie kryteriów oceniania prac pisemnych dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu (dysgrafia, dysleksja), itp.

6. Dostosowania na sprawdzianach i pracach klasowych, np.

- zróżnicowane zadania
- obniżona punktacja
- kryteria oceniania prac pisemnych uwzględniające specyficzne trudności w nauce
- wydłużenie czasu pracy
- przygotowanie w miarę możliwości sprawdzianów i kartkówek w formie testów
- sprawdziany ortograficzne w formie zadań do uzupełniania, ortogramy podane wcześniej
- korzystanie z pomocy dydaktycznych – słowniki, podręczniki, itp.

7. O wyborze metod dostosowania decyduje nauczyciel ze względu na zalecenia zawarte w opiniach i orzeczeniach oraz badane kompetencje polonistyczne.